

بسمه تعالی

نویسنده : سید حشمت موسوی

مهرماه ۱۳۸۷

اهمیت آمار و اطلاعات در کمیته امداد امام خمینی (ره)

چکیده

آمارها بر اساس مدل‌ها به دست می‌آیند و مدل‌ها ساخته ذهن‌گونه است. اختلاف در آمار هم نشانه ضعف برنامه و هم‌گویای ناکارآمدی آماری است. لذا ضروری است که آمارها از یک مرکزیت فکری، برای طراحی، اجرایی و یکدستی برخوردار باشند. نمی‌شود به برنامه‌ریزی فکر کرد اما به آمار نیندیشید و نمی‌شود در مورد همه چیز برنامه داشت، ولی در مورد «آمار» برنامه نداشت. آمار هم برنامه است و هم «با» برنامه. در این راستا آنکه با آمار سخن می‌گویند و به آمار می‌اندیشند از دقت و وضوح بیشتری بهره‌مند است.

کلمات کلیدی

آمار، برنامه ریزی ، اطلاعات ، برنامه ، سرشماری

کلمه آمار (statistics) از کلمه (state) به معنی دولت گرفته شده است و در قدیم منظور از آمار و اطلاعات مورد نیاز دولت‌ها برای گرفتن مالیات و سربازگیری و سایر امور مربوط به کشورداری و سیاست بوده است.

مقوله آمار در زندگی فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و... بااهمیت است. نخستین تلاش‌ها برای تهیه آمار به شکل جدید در ایران را به دوران صدارت میرزااحسین‌خان سپهسالار در دوران حکومت ناصرالدین‌شاه نسبت می‌دهند. کما اینکه تاریخ‌نگاران ایران باستان بر تهیه آمار توسط حکام هخامنشی برای رتق و فتق امورشان تأکید می‌کردند. نتایج به‌دست آمده از خواندن الواح تخت‌جمشید حکایت از آمارهایی دارد که پادشاهان برای اداره امور حکومتی به آن نیاز داشتند؛ مقوله‌ای که ارزش آن روز به روز بیشتر می‌شود، به طوری که دنیای جدید را جهان آمار و احتمالات نام نهاده‌اند.

بدون آمار و اطلاعات دقیق برنامه‌ریزی نوعی انشای اقتصادی یا توسعه‌ای است که نمود عینی و عملی نخواهد داشت. مبنا و زیر بنای هر نظام فعال فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و... آمارهای دقیق و قابل اتکاست.

امروزه به تمامی اطلاعاتی که به صورت عدد و رقم از موضوعات مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در جداول با تعریف مشخص و طبقه‌بندی گویا بیان شده است اطلاعات آماری یا آمار گفته می‌شود و به مجموع این جداول آمار نامه گفته می‌شود.

مفهوم دیگر کلمه آمار، علم آمار است که اصول و روش جمع‌آوری اطلاعات آماری، نمایش دادن آنها و تجزیه و تحلیل و استنتاج آماری را مورد بحث قرار می‌دهد. به کمک علم آمار می‌توان مشاهدات یا نتایج اندازه‌گیری‌ها مربوط به حوادث مختلف را مورد مطالعه و بررسی قرار داد و قوانینی را که این حوادث از آنها پیروی می‌کنند معلوم کرد.

تعریف فناوری اطلاعات :

فن آوری اطلاعات به مجموعه ابزار و روش‌هایی اطلاق می‌شود که به نحوی، اطلاعات را در اشکال مختلف، جمع‌آوری، ذخیره، بازیابی، پردازش و توزیع می‌کنند.

اطلاعات منشاء دانائی و بصیرت در انسان است و هدف از به کارگیری فن آوری اطلاعات، افزایش آگاهی در انسان و نظم در اجراست.

به تعبیر دیگر، فن آوری اطلاعات، فن بهره‌برداری از اندیشه انسانی است. بهره‌برداری بهینه از اندیشه، سپردن امور شناخته شده، تکراری و غیرخلاق به ماشین (از طریق خودکار سازی عملیات) و آزاد سازی اندیشه و مهارت‌های انسانی جهت مکاشفه در ناشناخته‌هاست.

در سه دهه اخیر، مفهوم داده‌ورزی (انفورماتیک) از بستر ماشین‌های پردازشگر اطلاعات به سمت نظریه سیستم و سپس نظریه اطلاعات گرایش یافته و امروز با توجه به نظریه خودکار سازی و نظریه ارتباطات، انفورماتیک در پیوند با همه اینها، بعنوان یک فن آوری همه منظوره تحت عنوان فن آوری اطلاعات در مرکز توجه جهان قرار گرفته است.

فن آوری اطلاعات، فن بهره برداری از اندیشه انسانی است. بهره برداری بهینه از اندیشه، سپردن امور شناخته شده، تکراری و غیرخلاق به ماشین (از طریق خودکار سازی عملیات) و آزاد سازی اندیشه و مهارت های انسانی جهت مکاشفه در ناشناخته هاست.

اهمیت و آفت آمار در ایران

عمده ترین و کلان ترین انواع آمارگیری دهه های اخیر که همان سرشماری نفوس و مسکن بوده نیز در آبان ماه انجام می شده است. شاید پیشینه تهیه اطلاعات آمار و ارقامی از جامعه، به قرن ها پیش برگردد، اما بدون تردید با رشد و ترقی هرچه بیشتر دنیای کنونی و با از راه رسیدن مدر نیازسیون، اهمیت داده های آماری نیز به شکل چشمگیری افزایش پیدا کرد؛ به طوری که در حال حاضر بسیاری از کشورهای متری و پیشرفته، سالانه میلیونها دلار پول خرج جمع آوری اطلاعات مختلف پیرامون پدیده های گوناگون می کنند و البته هزاران نفر نیروی انسانی نیز در این صنعت مشارکت می کنند. به عبارتی آمار را علم ارزیابی گذشته و برنامه ریزی برای آینده هم می خوانند که گواهی است برای اهمیت این رشته در دنیای نوین با این همه، شاید در ذهن بسیاری از مردم این سؤال مطرح باشد که اصولاً خاصیت آمارگیری چیست و مثلاً اطلاع از تعداد جمعیت یا حجم کارگران و بیماران و ... چه سودی برای جامعه دارد. اصولاً رشد همین طرز تفکر هم هست که باعث می شود بسیاری از مردم در برابر پرسشگران طرحهای گوناگون آماری، مقاومت کنند و اطلاعات صحیح را در اختیار آنان قرار ندهند. این گزارش، می کوشد تا از اهمیت آمار بگوید.

آمارگیری تقریباً همیشه برای مسؤولان و متولیان جامعه اهمیت داشته و آنها می کوشیده اند تا با کسب اطلاعات دقیق در مورد جنبه های مختلف زندگی مردم خود، از شئونات گوناگون جامعه

آگاه شوند شاید برایتان جالب باشد که بدانید تا همین یکی، دو قرن پیش، برای دستیابی به رقم تقریبی مردم ساکن در نواحی گوناگون، حمام‌ها و آب‌انبارها و دیگر موارد مشابه این مورد سرشماری قرار می‌گرفته و بسیاری از داده‌های آماری موجود در کتب و اسناد قدیمی در مورد جمعیت نواحی مختلف نیز، عددهای خود را از همین طریق مهیا کرده‌اند! در عین حال اما، اولین تلاش‌های علمی و عملی و قانونی برای سر و شکل دادن به شیوه آمارگیری‌ها، در اروپا در قرن هجدهم و در ایران، از سال ۱۲۹۷ خورشیدی آغاز شد. در مهرماه این سال، به موجب نامه شماره ۱۱۶۷ هیأت وزیران، اولین قدم برای تأسیس اداره سجل احوال یا احصائیه و یا آمار برداشته شد و صدور شناسنامه نیز، به همین دوران مربوط می‌شود. در سال ۱۳۰۶، «اداره کل احصائیه و ثبت احوال»، به «اداره آمار و ثبت احوال» مبدل شد. از سال ۱۳۱۲ به بعد، اداره آمار برای تربیت مأموران خود کلاس‌هایی در تهران و شهرستانها تشکیل می‌داد که متجاوز از ۶۰۰ نفر در آنها آموزش می‌دیدند. در سال ۱۳۳۷ وظایف ادارات آمار و ثبت احوال از یکدیگر تفکیک شد و قسمت آمار آن به سازمان برنامه و بودجه منتقل و به نام «اداره آمار عمومی» تشکیل شد، تا آنکه در سالهای بعد باز هم هر دو اداره مزبور با هم ادغام شدند و زیر نظر سازمان برنامه درآمدند! در هر صورت، این آغاز کاری شکل و شمایل آمارگیری مدرن در ایران بود که گرچه با فراز و نشیب‌های فراوان همراه شده، اما همواره آهنگ رو به رشد داشته است.

سرشماری

ارزش سرشماری های وسیعی که در حوزه نفوس انجام می گیرد و اطلاعات نسبتاً دقیقی از تعداد جمعیت کل هر کشوری به دست می دهد، برابر است با کل آمارهای ریز و درشت دیگری که نهادهای مربوطه، در طول سال مبادرت به جمع آوری آنها می کنند. در واقع سرشماری نفوس و مسکن در ایران نیز شاه بیت غزل فعالیت های متنوع آماری است و هر ۱۰ سال یک بار صورت می پذیرد، اولین بار، در دهم خرداد ۱۳۱۸، اولین قانون سرشماری به تصویب مجلس شورای ملی رسید. با این حال، قانون مزبور تا عملیاتی شدن، ۲۰۰ روز به تأخیر افتاد تا سرانجام اولین سرشماری بر مبنای قانون، در روز اول تیرماه ۱۳۱۸، در شهر کاشان و با رعایت نکاتی که شورای عالی آمار مقرر کرده بود، به عمل آید. پس از کاشان، در شهر تبریز و در تاریخ ۵ مهرماه ۱۳۱۹ سرشماری به عمل آمد، تا بتدریج نوبت به مشهد، کرمان، شیراز، اردبیل، یزد، اصفهان، همدان، کرمانشاه، و رشت نیز برسد. سرشماری سال ۱۳۱۹ در تبریز، نشان داد این شهر بیش از ۲۰۰ هزار نفر جمعیت دارد! تجارب مربوط به سرشماری شهرها و روستاهای مختلف کشورمان روی هم انباشته شد تا در نهایت نوبت به تهران برسد. برای سرشماری در پایتخت، دولت دهم اسفند ۱۳۱۹ را تعطیل عمومی اعلام کرد(!) و چند روز بعد وزارت کشور طی اطلاعیه ای، جمعیت تهران را بیش از ۵۴۰ هزار نفر اعلام کرد! در عین حال اما، همه سرشماری های به عمل آمده تا سال ۱۳۲۹، جنبه محلی و آزمایشی داشته اند و اولین سرشماری رسمی، قانونی و علمی در سال ۱۳۳۵ با هزینه ای معادل ۳۰۰ میلیون ریال انجام شد که البته بعداً معلوم شد اطلاعات و نتایج به دست آمده در آن، دور از واقعیت هستند. از آن زمان به بعد، هر ۱۰ سال یک سرشماری کلی در ایران صورت می گیرد که طبق آخرین نمونه به عمل آمده در آبان ماه ۸۵، جمعیت ایران بیش از ۷۰ میلیون نفر بوده است. این در شرایطی است که در بسیاری از نقاط جهان، هر ۵ سال

سرشماری کلی نفوس و جمعیت صورت می پذیرد که تلاشی برای دستیابی مستمر به آمار دقیق تر است.

آمار پایه ی برنامه ریزی

اما پرسشی اساسی؛ چرا این هزینه نجومی به جامعه تحمیل می شود تا در زمینه های مختلف، آمار به دست بیاید؟ پاسخ به این پرسش آسان است؛ هیچ بیماری رو به بهبود نخواهد رفت، مگر آنکه اطلاعات دقیق مربوط به بیماری اش را در اختیار پزشک قرار بدهد. چگونه ممکن خواهد بود، طبیبی برای بیمارش نسخه تجویز کند، بدون آنکه بداند او چه شرایطی دارد، از چه مرضی رنج می برد و صاحب کدام خصوصیات فیزیکی است؟!

«برنامه ریزی» همه جا بعد از «آمار» از راه می رسد و عملاً اگر آمار صحیحی وجود نداشته باشد، برنامه ریزی منطقی، مدرن و کارآمدی نیز در کار نخواهد بود. دقیقاً از رهگذر کسب اطلاعات پیرامون مسایل مختلف است که می توان به چاره جویی در مورد معضلات و راه اندیشی برای وضع موجود پرداخت. امروز، در سراسر دنیا از علم آمار برای برنامه ریزی دوران مدیریت شهری، ساخت و ساز و زیربنایی، علمی و آموزشی، ورزشی و تفریحی و... استفاده می شود. در ساده ترین نمونه، آنچه از رهگذر آمار به دست می آید، مثلاً به مسئولان، برنامه ریزان و سیاستگذاران جامعه کمک خواهد کرد تا در مورد جوانان یا بازنشسته ها، تحرکات متناسبی داشته باشند.

یعنی اگر بودجه ثابتی وجود دارد که حجم آن هم محدود است، بدانند که باید برای جوانان بیشتر سرمایه گذاری کنند یا بازنشسته ها؛ این همان چیزی است که از علم آمار متولد می شود و با در

اختیار گذاشتن هرم سنی، ترکیب سنی و توزیع سنی، به مثابه «چراغ» پیش چشم مدیران عمل می کند.

مشکلات آمار گیری

هم اکنون این فرهنگ و این روحیه به وضوح در بسیاری از قسمت های کشور و نزد خیلی از هم وطنان قابل تشخیص است که عده زیادی بر این گمان اند که باید اطلاعات آماری مربوط به خودشان و خانواده شان را به صورت راز در اختیار داشته باشند و آن را به هیچکس، حتی کارمندان و مأموران دولت نیز تسلیم نکنند. در کنار اینها عده زیادی نیز بر این عقیده اند که ارایه اطلاعات در مورد مسایلی همچون تعداد اعضای خانوار، میزان درآمد، حجم هزینه ها و ...، موجب به دردمس افتادن آنها و محرومیت شان از اعتبارات و محاسن احتمالی توزیعی یا تحت فشار قرارگرفتن آنها برای پرداخت مالیات یا هر پول دیگری خواهد بود! بویژه تجربه ثابت کرده است که در حوزه اعلام مداخل و مخارج، بسیاری از هموطنان ما بشدت محافظه کار و خسیس عمل می کنند، که متأسفانه این موضوع تا به حال به عنوان یک مانع بزرگ در راه تدوین برنامه های کار آمد و اجرایی، عمل کرده است. در مقاطع گوناگون، با نزدیک شدن به پروژه های مختلف و بخصوص بزرگ آماری در سطح ملی، شاهد تلاش دولتمردان از طریق رسانه ها برای تنویر افکار عمومی در این زمینه هستیم که آنها حتماً باید دست همکاری به سمت آمارگیران دراز کنند، گرچه باز هم در نهایت شاهد کوک شدن ساز مخالف از سوی برخی افراد جامعه، بویژه از طبقه تحصیل نکرده هستیم. به نظر می رسد رشد و توسعه آگاهی عمومی، در کنار استمرار آموزه های مربوطه در سطح وسایل ارتباط جمعی و متوقف نشدن آنها فقط در ایام سرشماری های

بزرگ، سرانجام بتواند درصد زیادی از عوام را برای همکاری متقاعد کند و به آنها بفهماند که تا آمار صحیح در کار نباشد، برنامه مناسبی نیز در پیش نخواهد بود.

از دیگر آفت های حوزه آمار و برنامه ریزی در ایران، مبادرت نهادهای گوناگون به اخذ آمار و اطلاعات و حتی اعلام آن، بدون هماهنگی با مرکز آمار ایران است. در شرایطی که مطابق مصوبات دولت، هرگونه آماری یا باید از سوی مرکز آمار گرفته شود، یا باید با هماهنگی، نظارت و در نهایت تأیید این مرکز تهیه شده و در صورت صلاحدید کارشناسان رسانه ای شود، طی سالهای اخیر شاهد موازی کاری در این حوزه بوده ایم؛ به نحوی که بسیاری از سازمان ها، نهادها و ارگان ها، مستقلاً برای خودشان در حوزه های گوناگون اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی آمار تهیه کرده و با اعلام آن، در سطح جامعه حساسیت های کاذب به وجود آورده اند. ارقام متفاوت، متعدد و بعضاً متناقضی پیرامون مسایل مهمی همچون تعداد معتادان، تعداد دختران و پسران آماده ازدواج، نرخ تورم، نرخ بیکاری و... در حالی از سوی ارگان های گوناگون طی سالهای اخیر به دست آمده و اعلام شده است که اصولاً ساز و کار این آمارگیری ها در بسیاری از موارد قانونی و علمی نبوده است.

آفت دیگری که سلامت حوزه آمار در ایران را تهدید می کند، دخل و تصرفی است که گاهی از سوی برخی سازمانها، افراد و گروه ها در آمار و ارقام موجود صورت می پذیرد تا عددی به دست بیاید و اعلام شود که بتواند بیشتر به نفع آنها باشد و با مفید جلوه دادن فعالیت هایشان، مصالح آنان را تأمین کند! تغییر برخی از محورهای محاسباتی، مرتکب شدن اشتباهات عمدی در تعیین بافت نمونه و جامعه آماری، اعلام معنی دار آمار به دست آمده در زمانهای خاص یا در مقایسه با آمار جوامعی که قابل قیاس منطقی با جامعه میزبان نیستند و... از جمله اتفاقاتی است که ممکن

است در این زمینه رخ بدهد. برای کوتاه کردن دست افراد سودجو و فرصت طلب در این حوزه نیز هیچ راه دیگری وجود ندارد، مگر آنکه تلاش شود استقلال مراکز اصلی آمارگیری حفظ شده و مرکز آمار ایران به عنوان نهاد اصلی، رسمی و مستقل، در رأس مسایل مربوط به حوزه آمار قرار گیرد. ارقام موجود در حوزه آمار و برنامه ریزی نشان می دهد کشور ما به رغم جمعیت انبوهش، همچنان نتوانسته از سطح استاندارد خدمات آماری برخوردار باشد.

پروژه های گوناگون آماری که سالیانه در ایران انجام می پذیرند، نسبت به شمار سکنه مملکت ما اندک هستند و همین موضوع می تواند صحت و کارآمدی برنامه ریزی های اجتماعی، اعتقادی، ورزشی، تفریحی، پزشکی و ... را به چالش بکشد. به نظر می رسد در عصر اطلاعات و ارتباطات کنونی بهتر است با وسعت بخشیدن به دایره فعالیت های آماری کشورمان در حوزه های مختلف، گامی بزرگتر در راه آگاهی بیشتر و رسیدن به جامعه ای با برنامه های ایده آل تر برداریم.

دیگر مشکلات آمار

نظام آماری باید نظام مند باشد و قابلیت کنترل و نظارت داشته باشد. در آن صورت است که عدد تولید شده به عنوان عدد ملی مطرح می شود. هر دستگاه و هر بخش برای آنکه بگوید کار من بهتر است، عدد خود را جلوه می دهد. در هر حال آمار باید مستقل باشد و تولید آن حاکمیت نظارتی داشته باشد، اما در حال حاضر هر دستگاهی برای خود آمار می گیرد و نتایج آن را تحلیل و به دنبال آن نتایج را منتشر می کند یا اصلاً منتشر نمی شود. در این شرایط وظیفه مرکز ملی آمار است که بر اعداد تولید شده کنترل و نظارت داشته باشد. مشکل ما در حال حاضر این است که هنوز عادت نکرده ایم بدانیم منبع اصلی هر عدد آماری کجاست. اگر منبع اصلی آن موثق است،

باید منبع اعلام شود اگر موثق نیست، پس نیاز به اعلام نیست، زیرا با اعلام این گونه آمارها جز اینکه جامعه را دچار تشنج و هیجان آماری می کنیم، کار دیگری نکرده ایم. مرکز ملی آمار ایران، یک نظام ملی آمار دارد که نیاز آماری کلیه دستگاه ها در آن دیده شده و بر اساس همین نظام سالانه است که طرح های آماری، در دستگاه ها و در مرکز آمار به اجرا درمی آید. در این راستا مرکز آمار هم وظیفه دارد کارهای آماری خود و هماهنگی و نظارت بر دستگاه ها را نیز بر اساس استانداردهای جهانی انجام دهد. این استاندارد جهانی ارزیابی کیفیتی دارد که کل طرحها باید بر اساس آن انجام شود و این یک موفقیت بزرگ است که اعداد و ارقامی که توسط این مرکز ارائه می شود، اعتبار بین المللی پیدا کرده است. در برخی موارد اما، پس از اعلام نتایج آمارگیری ها مسائلی همچون تفاوت میان آمارهای مرکز آمار و بانک مرکزی مطرح می شود گاه این موضوع به اختلال در استانداردها ربط داده می شود، در حالی که مواردی از این قبیل اساساً از تفاوت های موجود در روش محاسبه مرکز آمار، سبد محاسبات و پوشش محاسبات این مرکز با بانک مرکزی نشأت می گیرد. زیرا میزان نمونه گیری مرکز آمار چندین برابر بانک مرکزی است و به همین دلیل در برخی موارد نتایج متفاوتی از سوی این دو مرکز به دست خواهد آمد اما چیزی که مسلم است اینکه، از نظر قانونی مرجعیت آمارهای ارائه شده مرکز آمار است. با وجود این تعدد مراکز آمارگیری در کشور ما همچنان به عنوان یک مشکل جدی پابرجا مانده است.

در کشور ما برای یک موضوع خاص دو یا سه مرکز برای آمارگیری مراجعه می کنند و این مسأله خواه ناخواه کارایی آمارگیری ها را پایین می آورد که در این مورد هم تدابیری برای حل تعدد این مراکز اندیشیده شده و بر اساس آن در کمیسیون های تخصصی، جلسات مشترکی با بانک مرکزی برگزار کرده ایم تا این موضوع هماهنگ و آمارگیری یکجا انجام شود. در کمیسیون تخصصی

شورای عالی آمار نیز این موضوع به تصویب رسیده که مرجعیت آمارگیری مرکز آمار باشد و دیگر نیازی به دیگر مراکز آمارگیر نیست. مرجع ملی در این زمینه، مرکز آمار است و آن مراکز اگر برای مطالعات خود آمار می گیرند، آزاد خواهند بود. ما نمی توانیم مانع کار دیگر مراجع شویم. مهم این است که در مجامع بین المللی و مراکز تصمیم گیری چه عددی و توسط چه مرجعی ملاک تصمیم گیری قرار گیرد.

حال اگر نظام آماری در کشور پیاده شود و تمام دستگاه ها بر اساس تعاریف، مفاهیم و استانداردهای مرکز آمار، آمارها را تولید کنند و طرح های آماری تحت نظارت مرکز آمار باشد، اعداد و ارقام متفاوت نخواهد بود و از یک ساختار مناسب برخوردار می شود.

آمار در کمیته امداد امام خمینی

قدم اول در فرآیند برنامه ریزی تهیه اطلاعات و آمار از تمامی امکانات بالقوه و بالفعل کشور در تمام بخش های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور است. بدون وجود اطلاعات صحیح و جامع و به دنبال آن تحلیلی متقن و علمی از این اطلاعات حرکت در راه برنامه ریزی و کار تهیه برنامه امری محال و غیرممکن است و مانند حرکتی است که یک نابینا در جاده ای پر از چاله و چاه و دست انداز دارد. همان طور که این شخص هیچ گاه به مقصد نمی رسد این چنین برنامه ریزی نیز به حال مملکت نه تنها مفید نخواهد بود بلکه ضرر و زیان فراوانی را هم در بر خواهد داشت.

امروزه در هر سازمان و تشکیلاتی، مدیریت از ارکان اصلی فعالیت ها، رشد و تداوم موجودیت آن سازمان می باشد، به نحوی که هر گونه ضعف و نقصان در این رکن پیامدهای زیانباری را برای آن مجموعه ایجاد می نماید. با توجه به سه وظیفه اصلی مدیریت یعنی سیاستگذاری، برنامه ریزی و

تصمیم‌گیری می‌توان به میزان این رکن پی برد. تحقق این سه وظیفه مهم در مدیریت نیازمند طیف وسیعی از آمار و اطلاعات است، به طوری که بدون در دست داشتن آمار کافی، دقیق و به‌هنگام، سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، تعیین اهداف، راهکارها و فعالیت‌ها و در نهایت ارزیابی نتایج مربوطه امکان‌پذیر نمی‌باشد. ضرورت این امر در کمیته امداد امام خمینی بر کسی پوشیده نیست، چرا که ماهیت آمار و اطلاعات به گونه‌ای است که نه تنها موجب تسهیل امر برنامه‌ریزی در کلیه امورات این نهاد می‌شود بلکه مدیران بهتر می‌توانند پاسخگوی نیازها و تقاضاهای محرومین و نیازمندان باشند و این امر بدون وجود آمار و اطلاعات دقیق و کارآمد و متمرکز امکان‌پذیر نمی‌باشد.

آمار در این نهاد در حال حاضر به نحوی که مناسب برنامه‌ریزی است گردآوری می‌شود. مهم‌ترین نشریه‌ای که در حال حاضر به آمار اختصاص دارد سالنامه آماری کل کشور و به تفکیک ۳۲ جلد برای کلیه استانها، منطقه بشاگرد و منطقه غرب استان تهران است که از سال ۱۳۷۳ برای استانی و از سال ۱۳۵۷ برای کشوری مرتباً منتشر شده است و زیربخش‌های گوناگون را در بر می‌گیرد و تهیه و انتشار آن از وظایف اداره کل برنامه ریزی و فناوری اطلاعات در دفتر مرکزی بوده است و هیچ نشریه آماری دیگری سراغ نداریم که در خصوص فعالیتها و عملکرد امداد اطلاعاتی دقیق‌تر یا جامع‌تر از این گزارش در اختیار ما بگذارد.

نتیجه گیری

تجربه نشان داده در جامعه انسانی کمتر کاری با نظم انجام می‌گیرد، مگر آن که اطلاعات لازم و کافی از جوانب مختلف آن کار در اختیار باشد. به همین لحاظ میزان قدرت اتخاذ تصمیم بهینه در جوامع پیشرفته بستگی به عواملی دارد که از جمله مهم‌ترین آن عوامل در اختیار داشتن آمار و اطلاعات صحیح و به‌هنگام است. در واقع هنگامی در جهت تأمین منافع ملی قادر به برنامه‌ریزی هستیم که آمار و اطلاعات دقیق در زمینه امکانات بالقوه و بالفعل فراهم آمده باشد.

در هر جامعه‌ای که توان علمی بالاتر و اطلاعات بیشتری وجود داشته باشد، قدرت تصمیم‌گیری نیز افزایش می‌یابد و با انجام برنامه‌ریزی‌ها شرایط زندگی بهتری فراهم می‌شود.

نقش و وظیفه آمار همچون چراغی می‌باشد برای روشن کردن نقاط تاریک تصمیم‌گیری صریح و بی‌ابهام فرد تصمیم‌گیرنده. نتایج تهیه و تولید آمار جامعه را قادر می‌سازد تا به قضاوت بنشیند که در مورد مسأله مشخصی نسبت به مقطع زمانی معین پیشرفت، توقف و یا عقب‌رفتگی حاصل شده است.

والسلام --- سید حشمت موسوی